

سیرت نامہ

نبرد صفین

علی گورانی عاملی

سرشناسه: کورانی، علی، ۱۹۴۴-م. / Kurani, Ali

عنوان قراردادی: سیره امیرالمؤمنین من الولاده الی دوره فی الفتوحات. فارسی

عنوان و نام پدیدآور: سیره نامه‌ی امیرالمؤمنین (علیه السلام) * علی کورانی عاملی؛ مترجم سید

ابوالقاسم حسینی (ز.ف). / مشخصات نشر: تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ

و نشرین الملل، ۱۴۰۲-۱۴۰۱. * مشخصات ظاهری: ج ۳.

شابک: ج. ۰۰۱-۸۸۴-۳۰۴-۹۶۴-۹۷۸ * ج. ۰۰۲-۱۴۰۲-۹۰۹-۶-۳۰۴-۹۶۴-۹۷۸

ج. ۰۰۳-۹۸۷-۴-۳۰۴-۹۶۴-۹۷۸ * ج. ۰۰۴-۱-۳۲۲-۳۷۲-۶۲۲-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فایا

یادداشت: ج. ۱ (چاپ دوم: ۱۴۰۲).

یادداشت: ج. ۲ (چاپ اول: ۱۴۰۱).

یادداشت: ج. ۳ و ۴ (چاپ اول: ۱۴۰۲).

مندرجات: ج. ۱. از ولادت تا ایفای نقش در فتوحات. - ج. ۲. در روزگار خلافت ابوبکر،

عمر و عثمان تا هنگام بیعت با وی برای خلافت. - ج. ۳. (نبرد جمل - جنگ بدر دوم در برابر

بنی هاشم). - ج. ۴. نبرد صفین

موضوع: علی بن ابی طالب (علیه السلام)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق.

موضوع: ۱۰۰۰۰۶۶۱، Imam I, ۱، ۶۰۰۰۰۶۶۱

شناسه افزوده: حسینی، سید ابوالقاسم، ۱۳۴۱-، مترجم

شناسه افزوده: سازمان تبلیغات اسلامی. شرکت چاپ و نشرین الملل

رده بندی کنگره: BP۳۷

رده بندی دهخدا: ۲۹۷/۹۵۴

شماره کتابخانه ملی: ۸۵۶۰۲۲۳

اطلاعات رکورد کتابخانه ملی: ۱۳۸۰/۱۲/۱۵

تاریخ درخواست: ۱۳۸۰/۱۲/۱۵

کد پیگیری: ۹۵۵۳۰۱۴

www.ketab.ir

نام کتاب: سیره نامه‌ی امیرالمؤمنین (علیه السلام) - جلد چهارم (نبرد جمل)

تألیف: علی کورانی عاملی

مترجم: جواد محدثی

ویراستار: بهار دانشور

ناشر: چاپ و نشرین الملل

چاپ: اول، بهار ۱۴۰۳

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۷۲-۰۳۲-۱

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: نوین * شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

سیره نامه امیرالمؤمنین جلد ۴

۱۰۱۳۶۴۳۱
ریال ۴۰.۵۰۰۰۰۰

دفتر مرکزی: تهران، میدان استقلال، سعدی جنوبی، پلاک ۲، طبقه‌ی سوم

تلفن: ۰۲۱-۳۳۹۲۲۹۵۹ * نمایه: ۳۳۱۱۸۶۰۲

فروشگاه مرکزی: میدان فلسطین، ضلع شمال شرق، پلاک ۴ و ۵

تلفن: ۰۲۱-۸۸۹۲۱۹۸۰ * نمایه: ۸۸۹۰۳۸۴۳

مرکز پخش قم: بلوار نیایش، جنب مصلی قدس

تلفن: ۰۲۵-۳۷۷۴۰۳۶۹

nashrebeynolmelal.ir * Email: Shchaponashr@gmail.com

* همه حقوق محفوظ است.

۱۳. کوفه شهری ریشه دار با تجدید بنای مسلمانان
۱۵. حکومت می پندارد که کوفه را شهر کرده است
۱۷. به گفته اهل بیت کوفه از زمان آدم و نوح بوده است
۱۹. احادیث فراوان در فضیلت کوفه
۲۸. فضیلت کوفه در منابع اهل سنت
۲۹. مسجد سهیل از منابع شیعی
۳۲. سخن مورخان، مؤیدین کوفه
۳۳. وادی السلام، کهن ترین گورستان جهان
۳۶. وصیت ختاب بن ارض برای دفن در وادی السلام
۴۰. نقشه کوفه و ساکنان آن
۴۲. علی نخستین حفار چاه های آب شیرین در کوفه
۴۳. پشت کوفه شامل نجف و کربلا می شود
۴۴. پشت کوفه، مجمع روح های مؤمنان
۴۴. بدن ها و ارواح مؤمنان
۴۵. برهوت یمن، جایگاه ارواح بدان
۴۵. جبرئیل، پایه های کعبه را از پشت کوفه آورد
۴۷. درخشش کوفه با علی، یادآور دوران پیامبر
۵۲. اولین خطبه امام علی در کوفه
۵۴. امام قصرنشینی را نپذیرفت
۵۵. ابن جبیر جهانگرد و توصیف کوفه و خانه علی

- ۵۷ توصیف کوفه و خانه علی علیه السلام در سفرنامه ابن بطوطه
 ۵۹ وصف فرش خانه علی علیه السلام
 ۵۹ وصف لباس و غذای علی علیه السلام
 ۶۸ ویژگی های بی شمار علی علیه السلام
 ۶۸ تصمیم بر ماندن در کوفه
 ۶۹ صدای اذان علی علیه السلام در کوفه
 ۶۹ گشت روزانه در بازار کوفه
 ۷۱ امام علی علیه السلام و احیای آزادی و تدوین حدیث
 ۷۲ گماشتن شماری از والیان شهرها
 ۷۳ عذرخواهی متخلفان در جنگ جمل
 ۷۵ تأسیس شرطه الخمیس به دست امام برای حفظ نظام
 ۷۸ جامعه قبایلی کوفه و حضور ایرانیان
 ۸۲ نظام رایج گروه بندی در کوفه
 ۸۴ محلات و خیابان های کوفه
 ۸۷ **عدل علی علیه السلام، روشنگر علی علیه السلام در کوفه**
 ۸۹ تقسیم یکسان بیت المال
 ۹۰ فقر در کوفه زمان عثمان
 ۹۱ سال اول حکومت، فقرزدایی از کوفه
 ۹۳ ارزش حکمت در نظر علی علیه السلام
 ۹۳ قصه برادرش عقیل
 ۱۱۳ **امام علی علیه السلام و تشکیل دولت و آمادگی برای نبرد با معاویه**
 ۱۱۵ مشورت با مردم و فرستادن کارگزاران به شهرها
 ۱۱۷ از نامه های امام علی علیه السلام به کارگزارانش
 ۱۱۸ نامه دیگر امام
 ۱۱۹ نامه دیگر
 ۱۲۵ خطبه امیرالمؤمنین و امام حسن علیه السلام و امام حسین علیه السلام:
 ۱۳۱ رسیدن اهل بصره به نخیله
 ۱۳۳ موضع امام علی علیه السلام نسبت به افراد ضد جنگ

◆ کناره گیری یاران عبدالله بن مسعود ۱۳۶

◆ سازمان دهی سپاه در نخیله ۱۳۷

◆ قبر یهودا پسر یعقوب علیه السلام ۱۴۰

◆ آماده شدن معاویه برای جنگ با علی علیه السلام ۱۴۱

◆ خطبه علی علیه السلام هنگام حرکت در نخیله ۱۴۲

❖ اشعث بن قیس، سرکرده نفاق ۱۴۷

◆ موضع امیر المؤمنین علیه السلام نسبت به اشعث ۱۶۲

❖ نامه های امام علی علیه السلام به معاویه ۱۷۷

❖ فرستادگان امام علی علیه السلام نزد معاویه ۲۰۳

◆ جریر بن عبدالله بجلی ۲۰۵

◆ ابومسلم خولانی، فرستاده معاویه نزد امیر المؤمنین علیه السلام ۲۲۱

◆ ابوهزیره و ابوالدرداء، فرستادگان معاویه نزد امیر المؤمنین علیه السلام ۲۲۴

◆ فرستادن صحیحین بزرگ و عمرو بن زراره نخعی نزد معاویه ۲۳۷

◆ فرستادن خفاف بن عبدالله طائی نزد معاویه ۲۳۸

◆ مردی از بنی عبس، فرستاده معاویه نزد علی علیه السلام ۲۴۰

◆ طزماح بن عدی، فرستاده علی علیه السلام نزد معاویه ۲۴۱

❖ عمرو عاص، وزیر اعظم معاویه و مهم ترین فرماندهان او ۲۴۹

◆ انواع فرماندهان سپاه معاویه ۲۷۲

◆ شرحبیل، رئیس کل یمنی ها ۲۷۲

◆ منطق شرحبیل و منطق سپاه او ۲۷۹

◆ شرح حال و کشته شدن ذی الکلاع حمیری ۲۸۰

◆ شرح حال حوشب و کشته شدن او ۲۸۴

◆ شرح حال ابن اعور سلمی ۲۸۵

◆ شرح حال بسر بن ابی ارطاة ۲۸۷

❖ معجزات امام علی علیه السلام در مسیر رفتن به صفین ۲۹۳

◆ مسافت و راهی که علی علیه السلام پیمود ۲۹۵

◆ معجزه اول: خیر دادن از کربلا ۲۹۶

- ◆ معجزه دوم: هشت نفر که امامشان سوسمار است ۲۹۹
- ◆ معجزه سوم: سخن گفتن با جمجمه کسری ۳۰۲
- ◆ گفت و گو با جمجمه ای دیگر در بابل ۳۰۵
- ◆ گفت و گو با جمجمه دیگر در نهروان ۳۰۶
- ◆ معجزه چهارم: اکتشاف چشمه راحوما، بین حدیثه و هیت ۳۰۷
- ◆ بارگاه علی علیه السلام در صندودیاء ۳۰۹
- ◆ معجزه پنجم: با راهب دیر نهر البلیغ در قرقیسیا ۳۱۰
- ◆ معجزه ششم: خروج شمعون صفا از قبر و سلام دادن به علی علیه السلام ۳۱۲

☆ نبرد بر سر آب فرات، تا ماه صفر! ۳۱۵

- ◆ نبرد دو گروه بیشتاز و شکست ابوالأعور از مالک اشتر ۳۱۷
- ◆ علت تسلط سپاه معاویه بر آب فرات و بستن آن به روی سپاه علی علیه السلام ۳۱۹
- ◆ اعزام صعصعه و شیبث برای حل مشکل آب ۳۲۰
- ◆ پیغام دیگر امام علیه السلام به معاویه برای حل مسئله آب ۳۲۲
- ◆ تصمیم معاویه به کشتن یک معترض به بستن آب ۳۲۴
- ◆ قهرمانی مالک اشتر ۳۲۵
- ◆ نقش اشعث در نبرد آب ۳۲۸
- ◆ نیرنگ معاویه پس از نبرد آب ۳۳۰
- ◆ التزام به احترام ماه محرم ۳۳۱
- زیادی فرستادگان بین دو طرف در ماه محرم ۳۳۱
- ◆ فرستادگان معاویه نزد علی علیه السلام در صفین ۳۳۴
- ◆ عبیدالله بن عمر، فرستاده معاویه نزد علی علیه السلام ۳۳۶
- ◆ فرستادگان علی علیه السلام نزد معاویه ۳۳۶
- ◆ معاویه و فرستادن قاریان ساده نزد علی علیه السلام ۳۳۶
- ◆ آیا معاویه، ابوامامه و ابوهریره و ابوالدرداء را هم فرستاد؟ ۳۳۸
- ◆ ابوالدرداء، مردی ضعیف مثل ابوهریره ۳۴۰
- ◆ اعلام پایان ماه حرام و آغاز نبرد از سوی علی علیه السلام ۳۴۲

☆ نبردهای جنگ صفین ۳۴۵

- ◆ شمار سپاهیان و کشته‌های دو طرف ۳۴۷

- ◆ صحابه حاضر در صفین، همراه علی علیه السلام ۳۴۹
- ◆ انصار در جبهه علی علیه السلام، قریش با معاویه ۳۴۹
- ◆ عناد و دشمنی ناصبی ها و ابن تیمیّه ۳۵۰
- ◆ عناد دوم ناصبی ها و ابن تیمیّه ۳۵۱
- ◆ عناد سوم ناصبی ها و ابن تیمیّه ۳۵۲
- ◆ عناد چهارم ناصبی ها و ابن تیمیّه ۳۵۳
- ◆ فرماندهان و سازماندهی دو سپاه ۳۵۴
- ◆ مدت جنگ صفین و شمار درگیری ها ۳۵۵
- ◆ حوادث سیره امام علی علیه السلام از بیعت تا صفین ۳۵۶
- ◆ نبرد گسترده، پس از درگیری های کوتاه ۳۵۷
- ◆ انزهام جناح راست سپاه علی علیه السلام به فرماندهی اشعث، به سود معاویه ۳۶۱
- ◆ دلاوری عبدالله بن بدیل و حمله به معاویه ۳۶۷

☆ اوج نبردهای صفین و لیلۃ الہریر ۳۷۱

- ◆ نبرد پیوسته روز پنج شنبه، شب جمعه و روز جمعه ۳۷۳

☆ نیرنگ اشعث و عسکریان در قرآن بر نیزه کردن ۳۸۳

- ◆ خطبہ امیر المؤمنین علیه السلام روز جنگ و لیلۃ الہریر ۳۸۵
- ◆ قرآن بر نیزه کردن، حیلہ مشترک اشعث و عسکریان ۳۸۶
- ◆ ظهر جمعه، آغاز قرآن بر نیزه کردن ۳۸۷
- ◆ تحمیل توقف جنگ، توسط اشعث و مزدوران معاویه ۳۸۸
- ◆ گستاخ شدن اشعث و طرفدارانش و تهدید کردن علی علیه السلام ۳۹۲
- ◆ چرا امام، حکمیت را پذیرفت؟ ۳۹۳
- ◆ اشعث، نیروی کلیدی در مهندسی خلافت اموی ۳۹۴
- ◆ چهار روز ادامه حوادث ۳۹۷
- ◆ نامه های آن روزها میان علی علیه السلام و معاویه ۳۹۸
- ◆ اصرار بر تحمیل ابوموسی به علی علیه السلام ۳۹۹
- ◆ دقیق ترین متن و گزارش قرارداد حکمیت در صفین ۴۰۲
- ◆ تهدید معاویه از سوی فرماندهان سپاه علی علیه السلام ۴۰۶
- ◆ چند نکته و ملاحظہ ۴۰۶

- ۴۰۷ رنج‌نامه حکمت
- ۴۰۸ مالک اشتر ورد حضور در امضای حکمت
- ۴۰۹ ناکامی اشعث در خوشحالی برای پیمان‌نامه
- ۴۱۰ پیدایش خوارج در صفین
- ۴۱۴ نشانه‌های پشیمانی در سپاه علی علیه السلام درباره توقف جنگ و حکمت

❖ بعضی از شهدای لیلة الہیریر ۴۱۷

- ۴۱۹ شهادت عمار یاسر
- ۴۲۵ چند ملاحظه
- ۴۲۶ مناظره عمار و عمرو عاص در صفین
- ۴۳۴ مرثیه امیر مؤمنان علیه السلام در سوگ عمار
- ۴۳۴ شهادت اویس قرنی
- ۴۳۹ شهادت هاشم مرقال

❖ دلاوری‌های امیرالمؤمنان علیه السلام در صفین ۴۴۷

- ۴۴۹ ۱. شجاعت بی نظیر
- ۴۵۱ ۲. فراخوانی معاویه به پیکار، در روز عید الفتن
- ۴۵۲ ۳. ترس معاویه و یارانش از علی علیه السلام
- ۴۵۳ ۴. مبارزه با عمرو عاص و بسر بن ارطاة
- ۴۵۶ ۵. درخواست یمنی‌ها از معاویه که به میدان برود
- ۴۵۷ ۶. نبرد غرار و دو تک سوار لخمی
- ۴۵۸ ۷. نبرد احمر، غلام عثمان بن عفان
- ۴۵۹ ۸. نبرد حریث و عمرو بن حصین
- ۴۶۱ ۹. نبرد کریب حمیری و عروه دمشقی
- ۴۶۳ ۱۰. مبارزه مخارق بن عبدالرحمان
- ۴۶۳ ۱۱. مبارزه عبیدالله بن عمر
- ۴۶۴ ۱۲. قانون بزرگواری سواران: اسیر را نکشید
- ۴۶۵ ۱۳. توجیحات و ارشادهای میدانی امام علی علیه السلام
- ۴۶۷ ۱۴. از دعوت‌ها و رهنمودهایش در لیلة الہیریر
- ۴۶۸ ۱۵. شگفت‌ها

- ۴۶۸ ۱۶. برخی خطبه‌ها و سخنان علی علیه السلام در صفین
- ۴۷۷ ۱. تلاش امام علیه السلام برای رهایی از جنگ داخلی از زمان پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۴۷۹ ۲. کاش با خونم جلوی جنگ داخلی را می‌گرفتم!
- ۴۷۹ ۳. نام یک‌یک مخالفان از زبان پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۴۸۰ ۴. علی علیه السلام دوستدار جنگ داخلی و دشمنی با کسی نبود
- ۴۸۰ ۵. فضیلت جهاد با علی علیه السلام به روایت ابویوب انصاری
- ۴۸۱ ۶. قتال بر تائویل، مثل نبردی است که خدا به بنی اسرائیل فرمان داد
- ۴۸۲ ۷. قبیله‌ها برابر هم برای کاهش تلفات
- ۴۸۲ ۸. غروب، هنگام پایان درگیری
- ۴۸۲ ۹. پرهیز از جنگ ریشه‌کن‌کننده
- ۴۸۳ ۱۰. دخالت علی علیه السلام هنگام ترس از نابودی یک طرف
- ۴۸۴ ۱۱. نرمش در موضع‌گیری و مذاکره برای پایان دادن به جنگ
- ۴۸۵ ۱۲. سیاست او جدیت در نظریه، نرمش در اجرا
- ۴۸۵ ۱۳. نهی امام از بازگویی تلفات جنگ
- ۴۸۶ ۱۴. شهادت حضرت علیه السلام و شوه برای بعضی
- ۴۸۸ ۱۵. گشودن پرچم پیامبر صلی الله علیه و آله به دست علی علیه السلام تنها در نبرد جمل
- ۴۸۹ ۱۶. خبر از آیندهٔ ذلت بار به خاطر جنگ

❖ بازگشت امیرالمؤمنین علیه السلام از صفین به کوفه ۴۹۵

- ۴۹۷ آزاد کردن اسیران سپاه معاویه
- ۴۹۸ اسیری که معاویه را دایی مؤمنان نامید!
- ۴۹۸ بازگشت به کوفه از راهی دیگر
- ۵۰۲ اشتباه راویان در کرامات آن حضرت در مسیر رفتن و بازگشتن از صفین
- ۵۰۳ خطبهٔ امام پس از بازگشت به کوفه
- ۵۰۶ امر خدا به دوست داشتن چهار نفر از اصحاب
- ۵۰۷ از حکومت معاویه بدتان نیاید، پس از او تلخ‌تر و سخت‌تر است!
- ۵۰۸ اعزام نیرو برای تکمیل فتح خراسان به فرماندهی جعده
- ۵۰۸ مثلث فرصت طلب در پی غنیمت
- ۵۱۱ شخصیت سعد بن ابی وقاص
- ۵۲۱ شخصیت عبدالله بن عمر بن خطاب

- ۵۲۸ شخصیت مغیره بن شعبه
 ۵۳۵ دشمنی آشکار اشعث با امیر مؤمنان علیه السلام پس از صفین
 ۵۳۵ امیرالمؤمنین علیه السلام اشعث را رسوا می کند و جلوی کشتن او را می گیرد
 ۵۴۳ چند ملاحظه
 ۵۴۵ بازگشت مسلمانان به کوفه با اختلاف و تردید
 ۵۴۷ از سخنان آن حضرت درباره دو حکم
 ۵۴۹ امام و آموزش حکم قصر و اتمام به مسلمانان
 ۵۴۹ پاسخ امیرالمؤمنین علیه السلام به سؤال از قضا و قدر
 ۵۵۰ مرافعه امیرالمؤمنین علیه السلام با یک یهودی نزد قاضی
 ۵۵۳ نیرنگ عمروعاص بر ابوموسی اشعری
 ۵۵۴ حکمیت به گزارش ابن اعثم
 ۵۵۹ حکمیت به گزارش طبری
 ۵۶۱ حکمیت به گزارش مسعودی
 ۵۶۲ شیطنت های امویان در محکمه حکمیت
 ۵۶۳ استحکام دشمنی معاویه و عمروعاص در پایان
 ۵۶۴ ابوموسی اشعری کیست؟
 ۵۶۹ موضع امیرالمؤمنین علیه السلام از داوری دو حکم
 ۵۷۰ نهی کردم، نافرمانی کردید
 ۵۷۲ شدیدترین حمله های امیرالمؤمنین علیه السلام به اشعث
 ۵۷۳ ملاحظه
 ۵۷۴ چرا سخن مردم درباره حکمیت زیاد بود؟
 ۵۷۵ مهم ترین اقدامات علی علیه السلام در دوران خلافتش